

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 232

van **SOFIE JOOSEN**

datum: 14 december 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Aardappelsector - Verbod op gebruik kiemremmer CIPC

In haar antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 805 van 16 september 2020 stelde de minister over de impact van het verbod op de aardappelkiemremmer CIPC het volgende:

“Op dit ogenblik zijn muntolie, dimethylnaftaleen en ethyleen als alternatieve actieve stoffen erkend. Elk van deze middelen heeft een bewezen kiemremmende werking. Hun werking is evenwel minder robuust. Er is op vandaag nog weinig ervaring met het gebruik. De opmerkelijk hogere kostprijs van muntolie en dimethylnaftaleen zal zeker een impact hebben op de sector. Bij een bewaring tot mei – juni van het jaar na de oogst zal deze kostprijs gemiddeld genomen 20 euro per ton aardappelen bedragen. Voor 1 ha aardappelen (geteld aan 50 ton/ha) komt dit dus neer op 1.000 euro, terwijl de kostprijs van CIPC maar een fractie hiervan is. Bovendien moeten al deze alternatieven verneveld worden. Het zijn zeer vluchtige componenten, waardoor de goede werking alleen in een moderne, luchtdichte loods kan worden gegarandeerd. Veel aardappeltelers beschikken evenwel nog over oudere bewaarschuren die niet luchtdicht zijn en waarin de bewaring met deze nieuwe kiemremmingsmiddelen moeilijker is.”

Terecht stelde de minister dat het bewaarseizoen 2020-2021 een overgangsjaar zou zijn, waarin het nodige leergeld zou worden betaald. Dat bleek intussen al in Duitsland, waar onoordeelkundig gebruik van dimethylnaftaleen tot loodsbranden leidde. De minister wees erop dat niet alleen technisch en economisch maar ook infrastructureel de uitdagingen niet gering waren:

“Het is niet zozeer dat de totale opslagcapaciteit te laag is. Zoals in het antwoord op de eerste vraag al verduidelijkt, vereisen de alternatieven voor CIPC een moderne, luchtdichte loods. Vele telers zullen dan ook op korte termijn gedwongen moeten investeren om de bedrijfscontinuïteit te kunnen verzekeren, wat omwille van de huidige marktomstandigheden geen evidentie is.”

Het aardappelbewaarseizoen, traditioneel van september tot in het late voorjaar, is momenteel volop bezig. Ik ben dan ook, gezien de incidenten in Duitsland, benieuwd naar de voorlopige evaluatie.

1. Heeft de minister zicht op de voorlopige impact van de CIPC-uitdoving en bijhorende infrastructurele en technische aanpassingen op het totaal aantal aardappelen dat momenteel wordt bewaard? In hoeverre was de sector volledig in staat tijdig de

nodige infrastructurele en technische aanpassingen te doen, of lijkt het erop dat de overgang heeft geleid tot een noodgedwongen afbouw van de totalen?

2. Welke signalen ontvangt de minister uit de sector inzake de werkzaamheid, economische rendabiliteit en praktische bruikbaarheid van de vier erkende CIPC-alternatieven? Wanneer zal daar een effectieve evaluatie van kunnen worden gemaakt?
3. In welke mate wordt het Europese CIPC-verbod ook afgedwongen als importstandaard bij onze handelspartners die aardappelen uitvoeren naar Europa? Is het gelijke speelveld gegarandeerd?
4. Wat is de stand van zaken van het onderzoeksproject 'Slimme Aardappelbewaring'? Wanneer kunnen conclusies en/of beleidsaanbevelingen worden verwacht?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 232 van 14 december 2020

van **SOFIE JOOSEN**

1. Er is momenteel geen impact zichtbaar op de totale hoeveelheid aardappelen die momenteel bewaard wordt. Dat leert de enquête van het Interprovinciaal Proefcentrum voor de Aardappelteelt, PCA. Eenzelfde bevraging in Wallonië door de 'Filière Wallonne de la Pomme de terre (Fiwap)' gaf gelijkaardige resultaten. Op basis van deze enquêtes werd de totale Belgische aardappelvoorraad op 15 november 2020 geschat op 3,25 miljoen ton aardappelen. Net zoals de totale productie is dit iets hoger dan het vijfjarig gemiddelde (+4%). Enkel in 2017 lag de voorraad beduidend hoger. Er liggen momenteel evenveel aardappelen in voorraad als in 2019.
2. Op basis van de eerste maanden van het huidige bewaar seizoen zijn dit de bevindingen over de werkzaamheid, economische rendabiliteit en praktische bruikbaarheid van de erkende CIPC-alternatieven:
 - Geen enkele van de alternatieven heeft een even robuuste werking als CIPC. CIPC werd natuurlijk al decennialang door de sector gebruikt en de werking was dus door en door gekend. Op basis van de ervaringen in onderzoek (zie vraag 4) en praktijk is het echter fair om te zeggen dat elk van de alternatieven 'een handleiding vereist', m.a.w. dat de omstandigheden bij en van toediening veel nauwkeuriger moeten worden opgevolgd dan voorheen bij CIPC. 1,4 Sight verlengt bijvoorbeeld de kiemrust, maar eens de kiemrust doorbroken, is het geen wondermiddel om de aardappelen terug rustig te krijgen. Munt- en sinaasappelschilolie kunnen kiemen wel 'afbranden', maar dan enkel wanneer die niet te groot zijn. Ethyleen lijkt de meest veelzijdige kiemremmer, maar deze heeft dan weer het nadeel dat hij een negatieve invloed heeft op de bakkleur, zeker bij specifieke rassen.
 - Qua kostprijs zijn de alternatieven duurder dan CIPC. Voor ethyleen is dat nog relatief beperkt, met als hiervoor vermelde kanttekening dat het niet bij alle rassen kan gebruikt worden. De andere alternatieven zijn flink duurder en kosten vaak een veelvoud van CIPC.
 - In de praktijk vormt de afwisseling van middelen een uitdaging.

Alle schakels in de keten (telers, toeleveranciers, onderzoekers, voorlichters en adviseurs, agronomen van de verwerkende industrie en handelaars) zetten zich ten volle in voor de opvolging van de aardappelen in de bewaarloodsen. Dat deze inspanningen en kosten moeten gebeuren in een jaar waarbij de prijzen voor de vrije aardappelen door toedoen van COVID-19 zeer laag zijn, maakt de situatie voor de betrokken telers extra moeilijk.

3. De maximale residulimiet (MRL) geldt voor alle aardappelen die in de EU op de markt worden gebracht, ongeacht of deze in de EU geteeld werden of niet. In die zin is het gelijk speelveld gegarandeerd.

Er moet echter wel worden opgemerkt dat de MRL nog 10 ppm is. Pas in de loop van 2021 zal de tMRL (tijdelijke maximale residulimiet) van 0,4 ppm in werking treden. In de tussentijd is de toepassing in de EU van CIPC niet meer toegelaten en is het middel ook niet meer op de markt, maar kunnen wel nog aardappelen in de EU worden ingevoerd die behandeld zijn met CIPC.

4. Het onderzoeksproject 'Slimme Aardappelbewaring', een LA-traject dat mede door het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) gefinancierd wordt, heeft tot doel aanbevelingen te formuleren omtrent optimale dimensies en inrichting van aardappelbewaarloodsen en om aanbevelingen te formuleren omtrent de best passende ventilatiestrategie op basis van de voorgeschiedenis van de aardappelen tijdens de veldfase. Dit project is geen onderzoeksproject naar kiemremmers, maar de huidige praktijk met de nieuwe kiemremmers wordt wel meegenomen in het project. Het project heeft momenteel een eerste van zes projectjaren achter de rug. De aardappelen die dit seizoen geteeld en geoogst werden, steken nog maar net in bewaring. Het is dan ook nog veel te vroeg om al conclusies en/of beleidsaanbevelingen te kunnen formuleren. Daar zijn een paar teelt- en bewaarperiodes voor nodig.

Flanders'Food en de onderzoeksinstellingen PCA en Inagro hebben met medefinanciering vanuit de verwerkende en toeleverende industrie in kader van het project Reskia van 2015 tot 2017 onderzoek gedaan naar de nieuwe kiemremmers.

Als vervolg werd de voorbije 2 jaren (2018-2020) het demonstratieproject 'Residuarme kiemremming' uitgevoerd door PCA en Inagro met de financiële steun van het Departement Landbouw en Visserij. In de sector waren immers nog heel wat vragen en onduidelijkheden rond de nieuwe manier van kiemremming. De betrokken praktijkonderzoekers hebben geprobeerd alle aspecten te bundelen in de afsluitende brochure. Deze brochure is te raadplegen op <https://www.pcainfo.be/Home/PCANieuws/brochure-kiemremming> en is een handige samenvatting van de huidige stand van zaken op het vlak van kiemremming: de beschikbare middelen, hun eigenschappen en hun werking zoals uit de bewaarproeven gebleken is. Deze brochure is op grote schaal verspreid naar alle actoren binnen de Vlaamse aardappelketen, zowel in gedrukte als in digitale versie.